

GHEORGHE SINESCU

Piscu Oii

■ SITECH ■

GHEORGHE SINESCU

Piscu Oii

Prefață de Marin I. Arcuș

Editura „Sitech”
Craiova, 2018

Corectura aparține autorului.

© 2018 Autorul

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorului. Orice reproducere integrală sau parțială, prin orice procedeu, a unor pagini din această lucrare, efectuate fără autorizația autorului este ilicită și constituie o contrafacere. Sunt acceptate reproduceri strict rezervate utilizării sau citării justificate de interes științific, cu specificarea respectivei citări.

Editura SITECH face parte din lista editurilor românești acreditate de CNCSIS și de asemenea face parte din lista editurilor cu prestigiul recunoscut de CNCS, prin CNATDCU, pentru Panelul 4.

Editura SITECH Craiova, România
Aleea Teatrului, nr. 2, Bloc T1, parter
Tel/fax: 0251/414003
E-mail: editurasitech@yahoo.com; office@sitech.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SINESCU, GHEORGHE

Piscu Oii / Gheorghe Sinescu. - Craiova : Sitech, 2018
ISBN 978-606-11-6391-5

821.135.1

ISBN 978-606-11-6391-5

*”Soției mele, Victoria,
fiicei, Alina cu soțul Ionuț,
fiului, Alin cu soția Gyöngyi,
nepoților mei, Diana, Nadia, Leo, Robi,,*

Prefață (O enciclopedie rurală)

După o operă literară valoroasă referitoare la Sântana de Arad și Piscoiu de Gorj, după articole, recenzii, interviuri, pamflete publicate la Arad, Craiova, Târgu-Jiu și Germania, Gheorghe Sinescu (prezentat în volumul VI, *Un dicționar al scriitorilor români contemporani*, apărut în anul 2017 la Editura „Tipo Moldova” din Iași) ne oferă acum o veritabilă enciclopedie a existenței omului și a manifestărilor materiale și spirituale ale acestuia, pe meleaguri piscoiene, din vremuri imemorale (illo tempore) până în zilele de azi.

Lucrarea, precedată de încă nouă cărți publicate, este intitulată *Piscu Oii*, inspirată de la o legendă cu un cioban care și-a pierdut o oaie din turmă pe un pisc (ținea foarte mult la acea oaie) și de-atunci acest pisc (vârf de deal) a rămas cu acest nume care, prin fenomenul de aglutinare, prin uz („uzul conserve”), a devenit Piscoi sau Piscoiu, mai târziu, nume al localității de pe valea Amărăzuiei de nord.

În Gorj, localitatea Arcani, a existat toponimul Câmpu Fomii care, prin uz, a devenit Câmpofeni sau în plan antropomastic: Maria+Ioana > Mariana, Maria + Elena > Marilena ș.a.

Pe Gheorghe Sinescu, născut și crescut în Piscoi, în urma studiilor superioare, destinul l-a dus pe meleaguri arădene, la Sântana, unde s-a stabilit definitiv, fără însă a uita vreun moment de mirificul loc al nașterii, al copilăriei și al oamenilor din localitatea natală, în legătură cu care, acum, a dat la iveală o cronică vie și exhaustivă privind sătenii (întâmplări și fapte), munca lor de veacuri, tradițiile și obiceiurile strămoșești.

Prin toponimie, onomastică, sărbătorile de peste an, momentele principale din viața omului: nașterea, nunta, moartea (*Mortul din casă, Morții din Linie, Moroiul, Ale mortului, La pomană*), ocupațiile oamenilor atât de variate, biserica, școala, (*Lecția de geografie, Lecția de fizică, Nuiqua de gutui*), armata și

războiul, probleme de sănătate și leacurile oferite pentru diferite boli de către femei „avizate” în materie (Lena lu’ Vasăle), se evidențiază ceea ce este semnificativ în diacronie la nivel de microunivers rustic sau particularul în cadrul generalului rural.

Din ampla proză poetică realizată de scriitorul de Arad, alte teme-repere se cer menționate cu scurte explicații generate de acestea. Incipitul se face cu textul *Visul* în care autorul are un dialog cu mama sa plecată de ceva vreme să se odihnească puțin, apoi *Boșoroaga*, *Piscu Oii*, *Pomană la biserică*, a doua zi de Paști, când femeile vin cu coșuri sau cu banița pe cap cu mâncare pentru pomană și pomenire a celor care nu mai sunt.

Comori ascunse se referă la situațiile când banii de aur joacă sub formă de flacăra la Sf. Gheorghe și oameni curajoși/curioși se duc noaptea în acele locuri despre care se spune că dețin comori ascunse. În sat, se crede că un anume sătean ar fi găsit o astfel de comoară de pe urma căreia s-a îmbogățit. *Povestea lui Albițoiu*. În realitate este vorba de Constantin Albița din Rădinești care trăia izolat de sat cu o gospodărie improvizată. Avea un cocoș cu care se ducea la bălci, îl ținea pe umăr și-l provoca să cânte în admirarea celor prezenți.

Nicolae Chișamera și alți oameni din sat lucrau la București. Într-un cimitir, de Ziua Eroilor, toți muncitorii au primit pomeni din care au mâncat mai multe zile. Gilica, o femeie care are un dialog specific cu diferite viețuitoare: păsări, pisici, capre, viței, porci, oi..., interesant prilej de a folosi diferite interjecții de adresare sau îndemn la viețuitoarele de pe lângă casa omului... Tradiții și obiceiuri locale moștenite din moși-strămoși, meseriile-o adevărată industrie locală care răspundea cerințelor locuitorilor piscoieni: rotari, dogari, fierari, ceasornicari, cojocari, croitori, cizmari, pictori de cruci și biserici..., care azi, în era tehnicii moderne, a internetului și a telefoniei mobile, cele mai multe au dispărut.

Pentru nunți, botezuri, horele săptămânale și alte petreceri existau lăutari care cântau la diferite instrumente.

Budilică cânta la clarinet și vioară, chitaristă și guristă era Leana Bii, Gheorghe Spirache și Ionile Cercel din Hălăngești cântau la vioară cu Ion Cercel la țambal, Durlică din Obârșia avea în taraf vioară, chitară și contrabas, iar pornograful Cantu, tot din Obârșia, mânuia cu îndemănare vuvă. În horă băieții rosteau anumite strigături nu fără o doză de umor și ironie: „Nu te uita la opinci că te fac de le mănânci”, „Sus, sus picioare moi/C-a dat dracu' peste voi”, „Azi la joc, mâine la joc/Mălaiul de joi în foc”, „Cine joacă și nu strigă/Face-i-s-ar gura strâmbă” și altele.

La 24 februarie, se sărbătorea Dragobetele, zânul Amor sau Cupidon al românilor, când băieții se joacă cu fetele, le învârtesc și le pupă ca să le fie cât mai bine tot anul.

Un număr de teme se referă la trecutele războaie (1877, 1912/1913, 1916-1918/1919, 1941-1945) la care au participat și tineri din Piscoiu de Gorj. Regele Ferdinand și Regina Maria, pentru faptele de vitejie de la Turtucaia (1913), au decorat pe Victor Stăvăroiu și Andrei Constantin cu „Avântul Țării”. În Primul Război Mondial, pentru faptele sale de vitejie, soldatul Dumitru Badea zis Florescu a primit „Virtutea Militară” și o pensie de 400 de lei pe lună. Lui Petre Maria Radu i s-a conferit „Medalia Crucea Comemorativă a celui de Al Doilea Război Mondial 1941-1945”. Mulți ostași-eroi din Piscoiu și-au vărsat sângele pe câmpul de bătălie, și-au dat viața pentru scumpa noastră țară, din Basarabia până la Stalingrad și din Ardeal în Ungaria, apoi Cehoslovacia și culmea, în fosta comună Piscoiu nu există un monument al eroilor unde să vină urmașii să depună coroane de flori, să se reculeagă, aducându-și aminte de cei care au pierit sub imperiul gloanțelor și obuzelor dușmane! În anumite momente, se strâng la sfat (ceva asemănător cu discuțiile de la podișca lui Iocan) muierile și comunică unele altora diferite vești sau zvonuri, superstiții și credințe. (*Vorbesc muierile*). Alte teme, prin titlurile lor vorbesc de la sine: *Hai la oale, La tămâiat, Sus la grindă, La Anul Nou, Neamul Golubenilor, Haiducu Mărunțălu, La piuă, La înviere, La*

măcinat (moara se auzea de la distanță prin păcănitul ei), *La treierat, Iarna la Piscoi...* Având în vedere stilul autorului, arătăm că acesta este un maestru în ceea ce privește limbajul rustic din Piscoiu, colorat cu elemente dialectale de tot farmecul: *cumparativă, călindar, Vasălică, io „eu”, o țără, polică, peșchir, adăstând, odinesc, fomeie, procest, pi dila deal, pi dila vale, dinvale, dindeal* (indicând punctele cardinal ale locului), cuvinte, expresii neoașe oltenesti și, pe alocuri, chiar vocabule licențioase (fără perdea). Monologul și/sau dialogul dintre persoane masculine, feminine sau mixte sunt de o savoare și naturalețe aparte: „Băăă, toată lumea să curețe șanțurile că mâine vine domnu’ pretor la noi”. Sau: „Băăă, toată lumea să vie mâine la primărie pentru comunicări importante”. La vremea aceea omul de serviciu de la primărie sau guardul comunal nu avea alt mijloc de comunicare decât propria voce. Ca să audă tot satul se suia pe un deal și anunța de-acolo ordinele autorităților. „-Unde plecași, mă, cu noaptea-n cap?” „-La procest la Craiova”. „-Și în baniță ce-aveți?” „-Cloța cu pui, că nu aveam cu cine o lăsa acasă”... Cartea profesorului Gheorghe Sinescu este un vast poem în proză, cu fenomenul de îngambament de la un rând la altul, fără capitole și subcapitole, ci titlurile și textele îșiruite pe 255 de pagini cu fapte și evenimente din subconștientul colectiv aduse, cu real talent, la sensibilitatea umană din prezent. Undeva, la o anume pagină, autorul însuși conchide: „Arhiva existenței umane a satului Piscoiu conține și legende transmise din tată-n fiu din vremuri demult apuse până în zilele noastre și în vecii vecilor”. *Piscu Oii*-o enciclopedie rurală sui generis-poate fi considerată a doua carte de căpătâi a Piscoiului și a piscoienilor de Gorj, din care lectorul are atât de mult de câștigat sub raport informațional, etic și estetic.

Excelsior, domnule profesor Gheorghe Sinescu!

Prier, 2018

Marin I. Arcuș

Prolog

Cu dor și drag, chiar acum la senectute,
Pășesc sfios într-al copilăriei univers,
Cu ochii minții caut cuvinte potrivite,
Alese cu grijă și migală dintr-un film neșters
Pentru cartea vetrei satului cu poeme și vers.

Mă iertați cei care-ați fost cândva în sat copii
Că scriu despre voi acum, așa de târziu,
Dar astăzi, visele, speranțele și multe bucurii
Pâlpâie-n jurul meu asemenea unui foc viu,
Cerându-mi imperativ acordul unui interviu.

Eu, umilul cronicar venit din Piscu Oii,
Caut și găsesc inspirația-n trecutul satului.
Cu voi îmi re trăiesc copilăria mersului cu boii,
Vă spun cine-am fost, ce vom fi, istoria locului
Și mulțumesc pentru toate atotputerniciei Domnului.

Piscu Oii

Un ținut binecuvântat de Dumnezeu,
Într-o regiune de dealuri subcarpatice
Din sudul râurilor Cerna, Olteț, Gilort,
Loc, la început, necălcăt de picior de om,
Cu păduri imense, dealuri, văi și luminișuri,
Străbătut de un râu în care se varsă toate
Hududoaietele câte sunt pe coline și văi,
Numit mai târziu de oameni Amărăzuia,
A devenit important pentru ciobanii
Care coborau grăbiți oile de la munte,
La apropierea frigului năpraznic și a iernii.
Apariția locuitorilor în Piscoiu se pierde
În negura timpului, nimeni nu știe precis,
Iar locul pe care s-au așezat a devenit satul
Devălmaș, care se compunea din familii
Înrudite ce stăpâneau în comun terenul
Pe care s-au stabilit, fiind conduse de obște
Care avea la origine un moș (strămoș unic),
Obște care asculta de oameni înțelepți,
Bătrâni albiți de vreme și buni gospodari.
Evidența familiilor și a dărilor era ținută
Pe răboj, iar când populația s-a înmulțit,
Au apărut certuri și neînțelegeri pe curele
De pământ, proprietarii fiind numiți moșneni.
În sat au apărut mulți oameni noi, cu stare.
Pământul era vândut și putea fi cumpărat,
Obștea liberă începe ușor să se destrame.
Un cioban, care își iubea mult mioarele sale,
Dar și le îngrijea cu mare drag și plăcere,
A venit cu turma sa din Munții Parâng,
O legendă spunând că cestui cioban i-a murit

O oaie dragă lui, acesta s-a necăjit destul de mult,
Iar locul nenorocirii a fost numit chiar Piscu Oii,
Apoi, în timp, Pisconi (1531), Piskui (1793),
Piskoi (1722), apoi Piscoi și în final Piscoiu,
Prima atestare documentară fiind în anul 1531
(Documentul din 22 ianuarie 1531, 7039 de la Adam).
Ce s-ar mai fi bucurat ciobanul nostru să-l audă
Pe ministrul Daea cum laudă și promovează oaia!
Aici s-a așezat prima familie, au venit apoi altele,
Locul constituind, după așezarea caselor, o „Linie”,
Mai târziu întemeindu-se și alte „Linii” de moșneni,
Ajungându-se la constituirea satelor Piscoiu și Păpești
(Alipit satului Piscoiu în 1926), satele făcând
Parte din comuna Piscoiu până în anul 1968,
După această dată, intrând, împreună cu alte sate,
În componența comunei Stejari din județul Gorj.
Se emit și păreri că numele satului de astăzi
S-ar trage de la o veche populație slavă „coiii”,
Care se ocupa cu păstoritul și verbul „pisati-a scrie”
Sau de la fluierul care intră în alcătuirea sigură
A unor instrumente muzicale, vorba unora
„Foaie verde lobodă / Gura lumii-i slobodă”
Sau, așa cum glăsuiește un proverb românesc
„Gura sacului o legi, dar a satului niciodată”.
Mi-a zis mama, în visul ei, să vorbesc neapărat
Cu nonagenarul Nicolae Chișamera, vecinul nostru
Drag, că știe multe despre piscoieni și viața lor
Și nu numai, să consult și monografia Piscoiului,
„Să bodicăi pi colo, pi colo, să tăinui cu bătrânii
Satului, care mai trăiesc, și di la deal și di la vale”
Și voi face o cronică vie, credibilă a localității,
Fiindcă „adevărata istorie este cea trăită”,
Cum zicea cândva regretatul Tudor Vianu.
Astfel, locuitorii de ieri și azi din Piscu Oii,

Din satele comunei Stejari, prin păstorit și
Agricultură, prin hărnicie, aparțin și mereu
Vor aparține unui popor agrar despre care
Regretatul poet Ioan Alexandru spunea bine
Odată că „Popoarele agrare sunt cele mai
Trainice din istorie” și vor dăinui pe aceste
Plaiuri minunate cât timp va exista viață pe
Sfântul pământ binecuvântat de Dumnezeu.

Camera copilăriei

Acum șapte decenii, de parcă a fost chiar ieri,
De pe scara vieții, nu-i cunoaștem lungimea,
De pe treptele timpului, sunt multe, puține?
Am coborât cu emoție în camera copilăriei
În ziua sfântă de Întâmpinarea Domnului.
La botez a cam plouat destul de mult,
Dar Paulică și lăutarii săi din Logrești
Au trecut dealul și au cântat pentru trei lei.
„Se schimbaseră banii” îmi spunea mama.
Cum toate ursitorile mi-au ales mie cartea
Am învățat tainele ei la școala din Voivoda
Din casele lui Iancu și Dumitru Caragescu.
Clădirea lui Dumitru Caragescu, zis și Mitru
Era vecină cu locuința mea, între noi fiind doar
Un gard din lemn din care lipseau trei scânduri.
Era scurtătura prin care eu veneam des acasă,
Mâncam mămăligă pe săturate în câteva pauze.
Un coleg aducea și el la școală tot mămăligă
Și, deși eu eram sătul, mâncam și mămăliga lui,
Eu și ceilalți copii, și nu erau puțini atunci,
De se supăra învățătorul pe mine, doar o zi.
Cursurile școlii elementare le făceam la deal,
În clădirea construită la inițiativa învățătorilor
Dumitru Vintilă, Costică Golumbeanu și a
Preotului care m-a botezat, Ion C. Andrei.
Mergeam zilnic câțiva kilometri pe jos,
Purtam toți cămașă și izmene de cânepă,
Mergeam desculți pe glonțane când era cald,
În opinci de porc atunci când ploua și era frig.
După ore, puneam repede traista-n cui.
Zilnic, luam vacile și oile, nu prea voios

Și plecam cu ele la păscut tocmai pe Horga,
Pe deal sau pe Sora, vâlceaua din deal de casă.
Pe arșiță, pe vânt, cu picioarele goale,
Mergeam pe glonțane tari și ascuțite
„Presopunctura” gratis, la modă la țară!
În tâlpi mai adunam și destui mărăcini,
Pe care-i scoteam cu greu în casă,
Cu ace de siguranță cumpărate de la bălci.
Rugii îmi lăsau urme, zgârieturi, când ploua
Alunecam nevrând, cădeam cam des în fund,
Pe coate sau genunchi, pe burtă și pe spate.
Brrr, oaie, cea Prian, hăis Viorean!
Drept recompensă pentru toate, de Sfântul Ilie
La Cordești, de Sfânta Marie la Grădiște,
Vinerea, peste două dealuri, la Logrești
Primeam cu bucurie bomboane și alviță
Și laude pe la prieteni, cunoștințe și vecini.

Jandarmul și câinele

Nicu Mării lui Titu lu' Mielu, elev internist
La gimnaziul din Zătrene, venea sâmbăta acasă,
Pe jos, vreo cincisprezece kilometri peste dealuri,
Să-și ducă haine, de-ale gurii, ceva teniși de umblat,
Să se trateze de răie și păduchi (unii se scuturau
Pe drum, nu le plăcea să meargă în locuri străine!).
Să fii fost în 1947, când jandarmul din sat, Roiban,
Parcă ar fi nume de bourean care trage la car,
I-a împușcat câinele în picioarele din spate
Pentru că nu purta, cum zice-n răglăment, jijeu.
„Lovi-l-ar moartea!”, blestema mama Măria,
„Ucigă-l toaca, mânca-l-ar pe lumea ailaltă!”,
O încuraja supărată și mătușa lui, Costina,
Care zicea că este un biet orbete fără suflet,
Că cine nu iubește animalele, nu iubește nici familia.
Câinele era legat cu lanțul pe o sârmă-n curte,
Ca să latre noaptea când vine vulpea la găini
Sau să păzească niște țeale puse la uscat.
Iar sâmbăta când știa că Nicu vine acasă,
Avea el presimțirile lui, comunica bine cu stăpânul,
Deși pe atunci nu erau celulare ca în ziua de azi.
Îi era recunoscător și se simțea chiar dator,
Că doar îi oblojise rănila, cu drag îl vindecase
Și de atunci deveniseră prieteni buni, se iubeau
Și simțeau ceva special unul pentru celălalt.
Se zbătea animalul în lanț, lătra, era neliniștit, urla,
Era semnalul că băiatul va veni negreșit la Piscoi,
Deși mama, de multe ori, nu știa și nici nu bănuia.
Oare câinele mai trăiește, legat în curtea lui și Nicu
O fi crescut și el, dar tot îl mai iubește dumnealui?

Bravi eroi

Al Doilea Război Mondial (campania 1941-1945)
Soldații din satele Păpești și Piscoiu au participat
La lupte pe fronturile din apus și răsărit,
Unii murind în înțeleștări, alții în drum spre țară.
Cei care s-au întors fiind speriați de ororile războiului.
La primăria fostei comune Piscoiu nu s-a păstrat
O evidență a celor plecați pe front, a ars arhiva,
Dar Leonte Vilău și el fost combatant și nonagenarul
Nicolae Chișamera, povestitor cu har, pățimaș,
Cu o memorie formidabilă, care trăiește la Craiova,
Amintește numele acestor bravi și neînfricați eroi:
Dumitru C. Andrei, Nicolae I. Barbu, Nicolae Bălă
(Mort în drum spre satul Piscoiu), Ion Budulan,
Gheorghe Budulan, Virgil Ivașcu, Leonte Lazăr,
Aurel Mateiaș, Dumitru Mateiaș, Ion Mateiaș,
Victor Peneșel, Victor Popescu, Nicolae Soceanu,
Ion Stoian, Dumitru C. Tătaru, Ilie Tuluș,
Constantin I. Tuță, Dumitru și Leonte Vilău.
Lui Petre Maria Radu, veteran de război,
Președintele Emil Constantinescu, în 1997,
Îi acordă Brevetul „Medalia Crucea Comemorativă
A celui de Al Doilea Război Mondial 1941-1945”
Pentru numeroase fapte de vitejie pe front.
În fața acestor bravi eroi, știuți sau neștiuți,
Să ne închinăm astăzi cu recunoștință și respect,
Pomenindu-i ori de câte ori avem ocazia,
Pentru patriotismul și eroismul lor,
Pentru a fi cunoscuți de generația de azi,
De cei care vor veni în veci după noi.
În vecii vecilor pomenirea și cinstirea lor!

Lecția de fizică

„Este greu să-ți amintești întâmplări petrecute
În copilărie dacă acestea nu au fost însoțite de
Ceva hazliu, care să lase contextului o amprentă.
Totuși, nu mi-a dispărut deloc din amintire o oră
De fizică din clasele primare, poate clasa a patra,
Faptul că am fost singurul care a răspuns la o
Întrebare a învățătorului: „Când se usucă rufele
Mai repede, la soare sau când bate și vântul?”
Desigur, nu aveam nicio idee despre saturația
Vaporilor de apă, dar intuiția m-a ajutat și am
Rămas tot timpul încântat de răspunsul meu,
Mai târziu căutând și explicația sa științifică”,
Mărturisește cu vădită emoție elevul Mihai.
La o oră de fizică, profesoara a pus o întrebare:
„De ce sfârșie picăturile de apă când ele cad pe
Plita-ncinsă?”, copiii neștiind ce să răspundă,
Dar fratele lui mai mic, Petrică, s-a ridicat vesel
Zicând: „Din cauză că le arde la picioare, tovarășa
Învățătoare”, la care toată clasa a izbucnit în râs.
„Nu ți-e rușine măgarule...” a ripostat cam furioasă
Învățătoarea, dând să-i admonesteze pe loc răspunsul,
Dar împricinatul era deja călare pe fereastra pe
Care a exaladat-o fără s-o atingă și ...dus a fost!
Vreo trei zile până când a aflat al bătrân, adică
'Nea Pătru care s-a suparat rău săracu' dar n-a a
Mai avut puterea să-l mai pedepsească după câte
Năzbâtii îi mai făcuse până atunci. A râs și el
Făcând haz de necaz și-a lămurit-o pe învățătoare
Să-l reprimească iarăși la ora ei de fizică.
„Împricinatul a rămas toată viața un nonconformist

Reușind să însuflețească momentul trăit în orice situație,
Chiar și la orele de fizică, matematică, la alte ore
Și poate, de multe ori, este lucrul de care avem nevoie”,
După cum mărturisea nostalgic fratele său Mihai.

Țata Mărița

La moartea lui nenea Ilie Cioponea,
Unchi, fratele mai mare al tatălui meu,
Care locuia chiar dilavale de casa ei,
Venii cu lumânare și cumnata Mărița,
Abia târându-și picioarele-n papuci
(I se umflaseră și nu se putea încălța
Și reumatismul se ținea scai de ele)
Și sprijinându-se într-un ciumag
Pe care-l primise de pomană la un sărindar,
Se duse chiar la capul mortului din tron,
Aprinse o lumânare și-l închină de trei
Ori, o puse apoi în sfeșnic pentru el,
Puse niște flori aduse de-acasă (patru fire),
Își făcu de trei ori cruce și-ncepu a jeli,
Suspînând și cu lacrimi curgând pe obraz:
„Aoleo, cumnate Ilie, cum plecași tu di la noi
Fără să vorbești cu mine, mâncați-aș sufletu’,
Că de când am rămas văduvă, ție îți mai
Spuneam și io năcazurile mele, că am rămas
Oloagă și n-am de la nimini crezământ,
Că ști că și pensia veneau să mi-o ia la ei
La oraș, că ziceau că viața e scumpă și nu
S-ajung cu banii pentru mâncare și lumină.
Ce faci tu acum în groapa aia strâmtă și rece
De nici nu te poți întoarce în ea, nici să mai
Stai în cur că te dor șalele de cât ai lucrat
Pe câmp, șantiere și la fierărie acasă,
Că trăgeai de foale, băteai cu ciocanul
Și n-aveai cui să te plângi de obosală.
Să cauț’ pe Nicolae al meu și să-i spui
Să m-aștepte că viu și io la el după praznicul

Casei, de Sfânta Paraschiva, că-l visez des
Că stă pe lumea ailaltă cu cei cinci copii ai
Noștri și cu socrii Mărin și Măria, părinții tăi,
Cu frații lui și mătușa Ioana din Moșteni.
Într-o noapte a venit să mă ia acolo la el,
Dar i-am spus că nu m-am spovedit și grijit”.
Apoi îl pupă pe Ilie, zice „Dumnezău să-l ierte
Și să-l odinească în pace pe lumea ailantă!”
Ia ciumagu și, fără să se uite în jur, pleacă
Șchiopătând acasă, se pune pe podișcă,
Așteptând să vină preotul, să facă slujba
Și să plece cu mortu-n car spre cimitir,
Să-l mai vadă ultima dată pe cumnatu-su
Ilie și să se roage ca să-l ierte Dumnezeu
Pentru păcatele făcute cu sau fără voia lui.
Ar fi mers și ea la biserică și la cimitir
Să-l jelească pe Nicolae, omul ei, și pe copii,
Să-i mai tămâieze cum o făcea la zile mari,
Dar, biata de ea, n-o mai ascultă picioarele:
„Nu mai poci, mumă, vai de zâlele mele
De m-ar loa Dumnezău mai repede la El
Că mi s-a urât sângură în casă între patru păreț’!”

Știri pe scurt

În toate satele comunei gorjene Stejari
Aflăm știri de la radio, televiziuni,
Gazete centrale, dar și de la Târgu-Jiu,
Însă sursa credibilă (n-are neam interes
Comercial, nu dă știri la comanda
Unor partide politice și politicieni)
Este Radio „Gura satului”, post local,
Absolut independent, care emite
Permanent din gospodăriile sătenilor,
De când au apărut satele și până azi,
Cu o arie de acoperire mulțumitoare.
Știrile provin din observații directe
A celor mici, tineri și mai ales bătrâni
Pe la vecini, școală, primărie, cârciumi,
Dispensar și farmacie, chiar discotecă,
Bâlcii din Ronghea de Sfântu’ Ilie,
La biserică de sărbători, la praznice și
Pomeni, boteze, nunți, înmormântări.
Elena Motorga le spunea copiilor de
La școală că pandurul Costică Ciocan
A luptat în războiul ruso-turc (1828/1829),
Fiind scutit de bir vreo patru ani, iar pe
Popa Ioniță din Băcești, mahalaua Schitului,
L-au prădat rușii cu vreo 28 de taleri.
Învățătorul Mitru Popescu povestea
La școală că preotul Pătru, în 1860, a
Cunutat pe Ioana Chișamera din Piscoi
Și a scris-o în registru cu litere chirilice.
Primarul Ion Stăvăroiu, prin 1868, anunța
Că notarul său, Stancu Barbu Caragea, a
Fost omorât de niște hoți de la Obârșie

Pentru a-i lua averea (notarul elibera la Nașterile din sat numitele Acții de naștere). Filion se lăuda că merge în Mermelegea În cârciuma lui Costică Vilău „La trei coceni”. Golumbenii știu că Milică Golumbeanu a Fost omorât de un frate vitreg pentru că-i Stricase o mejdină, alții dau vina pe Milică (Fusese blestemat rău pentru că și el îl Omorâse pe Dârlă tocmai din Hurezani de Sus, fiindcă venise peste deal să cumpere Rachiu tocmai de la el din satul Piscoi). Oamenii au auzit că pentru războiul din 1877, Grigore Huredeanu a trimis benevol o trăsură, Matache Huredeanu-un cal, iar învățătorii Ion Popescu din Băcești și Mitru Huredeanu Din Hurezani de Jos au donat leafa pe-o lună. Ion Belgun, zis „Nele”, spunea vecinilor că În 1916, soldații nemți au adunat cazanele De aramă și toate clopotele bisericilor din Hurezani de Jos, Cordești și Piscoiu, iar Lui Ion Stanca din Piscoi i-au luat forțat „vite, Orătării, porci și ouă”, l-au bătut cu patul Puștii până când omul a căzut la pământ. Dascălul Dumitru Vintilă știe că în 1943 Peste 50 de copii din sat mor de pojar, Numai într-o săptămână, lui Ioniță Popa Murindu-i patru, copiii cei mai dragi lui. Dascălul Vasilică Hurezeanu ne povestea Deseori la școală că sublocotenentul Mihai Coardă din Cordești, ajuns apoi general, A fost decorat prin decret semnat de către Regele Mihai la data de 21 februarie 1945. În același an, un refugiat din Basarabia, Preotul Ștefăruțu aduce la noi în sat primul Aparat de radio cu baterii pentru că Deabia în 1965, se votează electrificarea Comunei Piscoiu, primul bec aprinzându-se

La 23 decembrie 1969, înainte de Crăciun,
Până atunci fiind numai lămpi cu petrol aduse
Prima dată în sat de locuitorii Constantin
Andrei și Petre Stoican Budulan din Voivoda.
Marin Peagu, prin anul 1970, lucra și el oale
La Costică Beșliu (învățase de la Barbu Gruia).
Leoante Vilău, Golumbenii, prin 1985, îi lăsase
Să pună cortul la ei acasă pe Iorgu și Mărița,
Rudari de pe la Albeni care făceau albii, cauce,
Linguri, fuse, troace din pluțile mătcii Horgii.
Primarul Ștefan Lupu a inaugurat în 19 octombrie
2012 o sală muzeu dedicată naistului Gheorghe
Zamfir, care-și are bunicii din Stejari, mama lui
Fiind din familia Popescu, la eveniment fiind
Prezent maestrul și avocata Paula Iacob, cea
Care l-a apărat pe Nicu Ceaușescu la procese
Prin săli de tribunale și curți de apel.
Primarul Robert Păiuși, edilul tânăr din Stejari
Și vicele Liviu Lungu (Lumea-i zice Dorel),
Secretarul Claudiu Bucea, juristul primăriei,
Toți buni gospodari și pasionați de sport,
Organizatori de raliuri automobiliste,
Sunt mulțumiți de activitatea bibliotecarei
Maria Birceanu (pe post din 1999), cea care
Face din Centrul Cultural „Gheorghe Zamfir”
Un lăcaș de cultură renumit în zonă, județ,
Dar și-n țară și străinătate. Și uite-așa, iubiți și
Dragi ascultători, Radio „Gura Satului” din
Stejari, cu licență pe durată nedeterminată,
Cu aprobări de peste tot, chiar și de la ISU,
Născocit de noi, va emite știri pe scurt, de prin
Sate adunate și iarăși lumii gorjenilor date.

Treaba muierii

Îmi povestea o rudă a mea, Chiriță,
Care fusese milițian prin țară, de
Unul Ilie care nu se prea înțelegea
Cu muierea atunci când era beat.
Ea: „-Îț’ beuși mințâle, Ilie, ne făcuși
De răs în sat, orbete!”, iar el, gata să
Pice ca bobocul: „-Au, fire-a dracu,
Cine poartă căciulă-n casa asta, io
Sau tu o năroadă, hai zâ-mi și mie!”
Și uite-așa, iubindu-se prin vorbe,
Se potriveau cam ca nuca-n perete.
Cu barda la brâu, el adusese nuiiele de
Salcie ca să cercuiască tavanul casei și
Cum ea nu mai tăcea, alese una mai
Groasă și fugii după muiere, care da
Să scape pe-o gaură din gardul de la
Șosea, că fusese luată uluca să treacă
Găinile la păscut de iarbă pe șanț.
Scoase capul și mâinile, dar rămase
Înțepenită, nu ieșea neam și cu burta.
Ilie o lovea cu nuiiau la fund, picioare,
Pe ea o durea înăuntru, la ei în curte,
Iar ea urla dincolo de gard, îi chema
Pe vecini s-o ajute, chirăiau copiii,
Se-nfoiau curcanii, urlau câinii de
Parcă trecea salvarea cu sirena pornită.
Când Ilie n-a mai dat că picase-n fund
De beat ce era, vecinii mai rup o ulucă
Și îi spun ironic femeii să nu muncească
Toate râpile, nu-i musai, că ea are treaba ei.

Averea

Cocoana lu' Dadu culegea odată la prune
Cu argatul Costică și vreo câțiva vecini,
Care-i lucrau tot anul moșia în schimbul
Câtorva lemne sau burfe de mălai și făină.
Aduseseră și scara ca să bată bine prunii
Din Dealul Horgii pe vârș și chiar pe poale,
Că unii erau înalți și nu ajungeai până sus.
Mai la vale, unii, mai săraci, cu muierile lor,
Nu se-aveau bine cu Cocoana și n-o sufereau,
Întorceau fânul, cosit acum câteva zile, mai
Făceau glume pe seama celei cu pământ mult,
Mai cântau melodii populare de pe patefon.
Ca s-o audă toți vecinii, să le facă-n ciudă,
Îl striga tare și de mai multe ori pe argatul
Ei: „-Adu, Costică scara să mă sui și să-mi
Văd pământul din Dealul Gârnicetului până-n
Dealul și matca Horgii, pe cel din Măicani
Și din Crețu, să-mi văd averea mea, bișagul!”
Costică, și ăsta era bun de tiflă, seara se-ntâlnea
La cârciumă cu prietenii și le spunea râzând:
„-Auzăți' mă, ce făcu Cocoana mea, mă pusă
Să-i țau io scara ca să să suie să-și vadă râpele,
S-o audă unele care n-o vedeau cu ochi buni
Și de-acolo de sus striga tare că acolo am grâu,
Dincolo o curea cu porumb, pe crivini trifoi
Și lucernă, pe Dealul Horgii vie și pruni!”
„-Și când să sui, tu nu te uitași în sus, avea ceva
Dedesupt, cerul avea nori de ploaie, ierea senin?”
Se distrau argatul Costică și prietenii lui, rachiul
Le dezlega limba, Cocoana sughița acasă-n odaie.

Noi, copiii

Cu drag mi-aduc aminte când,
Copil fiind, făceam concursuri
Cu prietenii mei din mahala și,
Pe rând, puneam multe întrebări,
Ne distrăm, jucam bâza, țâncușul:
„De ce găinile negre sunt mai
Deștepte decât cele negre?” și tot
Eu răspundeam: „Pentru că cele
Negre pot face ouă albe, dar cele
Albe nu pot face ouă negre”.
Luță întreba, arătându-ne un număr
Pe hârtie: „Când m-am născut eu?”
Pe foaie scria gros: 15-09-19-48,
Dar nimeni răspunsul nu-l știa,
Zicând: „Noi am crezut că atunci
Începe la noi în sat școala”.
Mihai îl întreabă odată pe Costel:
„Care-i deosebirea între nenorocire
Și catastrofă?”, iar Costel răspunde:
„Nenorocire este când îți ia matca
Pătulul și catastrofă este când asta
Se repetă după fiecare ploaie”.
Măria, bună la aritmetică, îl întreabă
Pe Gheorghe: „Cât face unu, unu și
Cu altul și cu trei legat de altul?”.
Noi răspundeam în cor: „Zeceeee!”.
Așa învățam noi atunci să vorbim,
Să socotim, când era sărbătoare și
Nu mergeam cu vitele sau la școală,
La muncă pe holde, la cules de prune.

Cuprinsul

Prefață (O enciclopedie rurală)	7
Prolog	11
Visul	12
Boșoroaga.....	15
Piscu Oii.....	18
Pomană la biserică	21
Didiță și Bărbulete	24
La măcinat.....	26
Trei, Doamne, și toți trei	28
Comori ascunse	30
Povestea lui Albițoiu.....	34
La judecătorie.....	35
La plăpumar	38
Întâmplare din București.....	39
Camera copilăriei	41
Amor clandestin	43
Gilica.....	45
Strigătura.....	47
Lăutari locali	49
Oboseala.....	51
Răscrucitul vacilor	52
La Pietriș	54
Nicu Mării	57
Jandarmul și câinele.....	58
Ai lui Cioponea	59
Dragobetele	61
Înfrângerea turcului.....	62
Plevna.....	63
Avântul Țării	64
Virtutea militară	65
Dumitru Florescu Badea	67
Bravi eroi.....	69
Teaca de ardei	70
Ilie Cocoșel	72
Lectia de geografie.....	74

Nuiaua de gutui	76
Lecția de fizică	78
Leacul	80
Tatăl lui Filion	82
Filion	84
Ciuma	88
Nicovala	90
Furtul boilor	91
Șezătoarea	92
Ion al Sabinii	94
Scrisoarea	96
Amărăzuia	98
Veniți de la raion	100
Meseriașii	103
Țața Mărița	105
Nașterea	107
Mortul din casă	109
Muroiul	112
Cu mortul la cimitir	114
La pomană	117
Neam de poștași	120
Lena lu' Vasăle	122
Poarta lui Dadu	124
Vorbesc muierile	125
Voivoda	127
Arghiloapa	128
Păpești	130
Măria iubește	132
La sâniuș	134
Orcioaica	136
Mama Mărița	138
La moară la Ciocănoiu	139
La spital	141
Mirarea	143
Vino la deal!	144
Cireșul din vie	145
Gaga Ioana	147

Tăierea porcului	149
Știri pe scurt	151
Urare.....	154
Hai la oale!	156
Joia Mare.....	157
Deșteptarea	158
La tămâiat.....	160
Groh, groh!	161
Fără foc	163
Morții beau apă	164
Costel al meu.....	167
Nenea	168
Rata	171
Drumul cânepii.....	173
Morții din Linie.....	176
Balta lu' Geonete	178
Pofta lui Liuță.....	180
La secerat	181
Ion Roncea	183
Sus la grindă.....	185
Pândarii	186
Dracul.....	187
Neamul Golumbenilor.....	188
Câinele	190
Fănel.....	192
Copilăria Ușureilor.....	194
Emisiunea bătrânului.....	196
De la deal la vale	198
Taurul comunal	200
Descântec de bubă.....	202
Tina descântă de junghi.....	203
Descântec de măritat	205
Vraja bobilor	206
De deochiat	207
Haiducul Mărunțalu	208
Foicică foi de prun	209
Pișteră la Piscoi	210

Greieraș și Leana.....	211
La piuă.....	214
Casa bunicului.....	215
La moară	216
Gâlcile	218
Pe la Liuță Ivașcu	220
Iarna la Piscoi.....	222
La treierat	223
Finu Tolcer	224
Menajarea.....	225
Ciovisa moaie rufele	226
Copilăria lui Mitru	227
Cu avionul la Cordești.....	229
Vitele lui Gheorghe.....	230
Rumânca.....	231
Gelica	232
Treaba muierii	233
Elisaveta	234
Cucu	235
La Înviere	237
Rugămintea	239
Averea	240
Lena și Valica.....	241
’Nea Costel.....	242
Ginere la Manda.....	243
Neamul	245
Fiii satului	247
Noi, copiii.....	249
Mejdina	250
Flori de liliac	251
Șarpele.....	252

Cărți publicate: Școala „Sfânta Ana” din Sântana. 1751-2001; Schiță monografică (coautor, Cornel Gligor) - 2001; Istoria Sântanei în date, imagini și documente - 2011; Biserica din Sântana, locaș divino-uman. Compendiu - 2013; Și noi piscoienii... Monografia etnografico-folclorică a satului Piscoiu, comuna Stejari, județul Gorj - 2013; Pompierii din Sântana, cu ajutorul Domnului, în slujba omului - 2015; Memoria presei gorjene și arădene. Articole, recenzii, interviuri, pamflete - 2017; Piscu Oii - 2018; coordonatorul volumelor Anuarul Școala Generală „Sfânta Ana” Sântana, anii 2003, 2004, 2005 și articole în presa din Arad, Craiova, Târgu-Jiu, Germania.

Menționat în volumul VI *Un dicționar al scriitorilor români contemporani*, Editura „Tipo Moldova”, Iași, 2017.

ISBN 978-606-11-6391-5

